

ב"ה

מצות פרו ורבו

Guidance to the Mitzvah & privilege of
bearing children

המצוה

ספר החינוך מצוה א

בראשית יש בה מצות עשה אחת, והיא מצות פריה ורביה, שנאמר "ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו".

משרשי מצוה זו, כדי שיהיה העולם מיושב, שהשם ברוך הוא חפץ בישובו, כדכתיב [ישעי' מ"ה, י"ח] "לא תהו בראה, לשבת יצרה". והיא מצוה גדולה שבסיבתה מתקיימות כל המצות בעולם, כי לבני אדם ניתנו ולא למלאכי השרת.

ונוהגת בכל מקום ובכל זמן. וחייב אדם להשתדל בה משהוא ראוי לה, והוא הזמן שנתנו חכמים זכרונם לברכה לישא אשה.

ומצוה זו אינה מוטלת על הנשים. והמבטלה ביטל עשה, וענשו גדול מאוד שמראה בעצמו שאינו רוצה להשלים חפץ השם ליישב עולמו.

שולחן ערוך אבן העזר הלכות פריה ורביה סימן א

א. חייב כל אדם לישא אשה כדי לפרות ולרבות. וכל מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאלו שופך דמים, וממעט את הדמות, וגורם לשכינה שתסתלק מישראל.

ה. **כיון שיש לאדם זכר ונקבה, קיים מצות פריה ורביה...**

ח. אף על פי שקיים פריה ורביה, אסור לו לעמוד בלא אשה, וצריך שישא אשה בת בנים אם יש ספק בידו, אפילו יש לו כמה בנים...

הגה: מיהו אם מכיר שאינו בן בנים עוד ואינו ראוי עוד להוליד, ישא אשה שאינה בת בנים.

וכן אם יש לו בנים הרבה ומתירא שאם ישא אשה בת בנים יבאו קטטות ומריבות בין הבנים ובין אשתו, מותר לישא אשה שאינה בת בנים.

אבל אסור לישב בלא אשה משום חשש זו.

קהלת פרק יא

(ו) בַּבֶּקֶר זָרַע אֶת-זֶרְעֶךָ וְלָעֶרֶב אֶל-תַּנַּח יָדְךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אִי
זֶה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ-זֶה וְאִם-שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד טוֹבִים:

ערוך השולחן אבן העזר סימן א

אמרו חז"ל נשא אשה בילדותו ישא בזקנותו, היו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים
בזקנותו, שנאמר "בבקר זרע את זרעך, ולערב אל תנח ידך, כי אינך יודע אי
זה יכשר הזה או זה אם שניהם כאחד טובים", וכך נפסקה הלכה [יבמות ס"ב
ב]

(א) מחובת דורנו זה, שכל אחד הוא כאוד מוצל מאש השמדות ל"ע ול"ע רחמנא ליצלן, למלאות לא רק הנעשה ע"י אלו שנספו על קידוש השם, אלא עיקר הוא למלאות גם מספר בני ישראל כפשוטו.

(ב) בתקופתנו זו שכל אחד מחפש עילות ובנין אב אפילו באופן משונה, ובלבד להקל אורח חייו, יש חשש גדול שהנהגה האמורה תשפיע גם על אחרת לעשות כזה, שהרי אין מפורסמת הסיבה דלחץ דם, וגם אין שואלים לסיבה והסברה וכו', כי אם מביאים ראי' מהנהגה בפועל.

(אגרות קודש חי"ט ע' כא)

תמוה כתבה אשר יש צדק בדברי אשה נשואה מכמה שנים – שנמנעת מהריון, כי מצבה הכספי אינו משביע רצונה וחכתה עד שיסודר וכו' – שהרי ילדים הם ברכת השם יקרה וגדולה, ואפילו במתנה שמצפים לקבל מבשר ודם, להבדיל, "אין מקום" לומר לו: עתה איני רוצה במתנה שלך, וכשיעלה ברצוני לשנות את דעתי – אודיעך.

(מצילום כתי"ק - כפר חב"ד גליון 793)

מניעת הריון

1. במקום שאין סכנה או חשש סכנה. ברור שאין כל היתר להשתמש באמצעי מניעה כשסיבת המניעה היא מצבה הכלכלי של המשפחה, תכנון ילדים (מתי וכמה) וכדומה. ועל אף שברור שמסיבות פקוח נפש או חשש פקוח נפש להאם יהיה מותר לה להשתמש באמצעי מניעה, אל לה לעשות כן ללא הוראה מפורשת והדרכה מפורטת ממורה הוראה מובהק. וכש"כ כשטעם המניעה היא מחלה גופנית או נפשית שאין בה חשש סכנה, אך מהווה סבל גדול לאם, שעליה לשאול שאילת חכם.

(1) על * דבר spacing: שייד לדבר התלוי בבחירת האדם ונמצא ברשות האדם רק בנוגע למניעת הריון, אבל ההריון ושיהיה הולד בתכלית השלמות תלוי רק בה' ואפשר שאם לא עכשיו אימתי. ולדברי הכל ע"פ טבע כל שהאשה צעירה יותר, הולד מושלם יותר.

(2) needs rest: קשה להאמין שאשה שכבר טעמה וקבלה בפועל התענוג ונחת רוח בהולדת ילד ובגדולו לנגד עיניה והתקדמותו ע"י חינוכה ומסירות נפש שלה וכו' תסכים ועאכו"כ שתרצה לשלול מעצמה כל זה מטעמים הנ"ל ובפרט בהתבוננות ב(1). והטעם הפנימי (subconscious) "יראת" צער העיבור והלידה וטורח הגידול ואי אפשריות להשתתף בכמה אירועים במשך זמן זה ולפעמים כיוצא בו, והעיקר ע"פ יסוד והתחלת כל השו"ע, מה תאמרנה המלעיגות. וכשיבארו שזוהי המניעה האמיתית הרי בשמחה ימסרו לה' ההחלטה על דבר הזמן הטוב להתברך בעוד זרע חייא וקיימא. יש להאריך בכל הנ"ל וגם להוסיף עוד.

(מחכת שבט תשמ"א)

(*) תשובה לרב פעיל במבצעי טהרת המשפחה ועידוד הילודה — איך להסביר להטוענים שיש צורך בהפסקה ומרווח בין ילד לילד כדי שהאשה תוכל לנוח, ובעיקר מבחינה פסיכולוגית. המו"ל.

אפשרויות

2. במקום שיש סכנה או חשש סכנה. ברור שמעיקר הדין מותר להשתמש באמצעי מניעה אם ההריון או לידה מהוה סכנה או חשש סכנה לאם. אך קיימים כמה אמצעי מניעה ובכל מקום צריך שאילת חכם. מבחינה רפואית, האמצעים העומדים לרשותינו היום הם: אמצעי מניעה באשה. (א) דיאפרגמה,

(ב) התקן תוך רחמי, (ג) גלולה (כמעט ולא משתמשים בה בנשים מעל גיל 35 שיש להם כבר ילדים כשהשימוש בהם יהיה מעל 6 חדשים), (ד) קשירת החצוצרות. שימוש **במשחה** או קצף בלבד גם אפשרי אך יעילותו נמוכה, וה"ה שיטת **מדידת החום** שהיא בכלל לא שיטה בטוחה.